

p. 115-126) i M. Àngels Francès («*Sota el signe del drac i Bruixa de dol* de Maria-Mercè Marçal: la recuperació d'una genealogia femenina», p. 127-142). També hi va a parar l'estudi semiòtic de Laia Climent («Plaer i dolor en Maria-Mercè Marçal: una anàlisi semiòtica de *Bruixa de dol*», p. 63-76). El llibre ja s'inicia –després d'una presentació contextualitzadora de Sandrine Frayssinhes Ribes («Maria-Mercè Marçal: entre tradition et rébellion», p. 11-28)– amb un treball genèric sobre el tema, signat per Agnès Toda («Maria-Mercè Marçal i el feminisme», p. 29-42) i es tanca amb un altre, de característiques similars, de Meri Torras («Maria-Mercè Marçal. L'héritage de la pensée littéraire», p. 153-166). De la resta de col·laboracions incloses en el volum n'hi ha que se ceneixen a la mateixa perspectiva d'anàlisi, tot i que no se centrin en *Bruixa de dol*. És el cas de Lluïsa Julià («Fragments d'un discurs abolit (*La passió segons Renée Vivien*: monòdia final)», p. 43-50) i Maria Antònia Massanet («La conceptualització de l'espai a la primera poesia de Maria-Mercè Marçal: del *cI*O de l'espai domèstic al *Solc* de la recuperació de l'espai públic»). Completa el volum la reproducció del text amb què Mercè Ibarz va prologar l'edició de *Sota el signe del drac*: «Silencis, interrupcions, mites» (p. 143-152). [Nota del C. de R.]

PLA, Xavier (ed.) (2012): *Llibres, monstres i catedrals. Josafat de Prudenci Bertrana*. Girona: Publicacions de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes / Universitat de Girona. 128 p. (Sèrie Estudis i documents, 2).

Aquest volum publicat per l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona aplega els textos d'un cicle de conferències que es va fer l'any 2006, a l'Aula d'Humanitats del Centre Cultural La Mercè de Girona, en commemoració del centenari de la primera edició de la novel·la *Josafat* de Prudenci Bertrana, un dels puntals de la narrativa modernista. A més d'una presentació de l'editor en la qual es reflexiona bàsicament sobre el paper de la catedral com a metàfora simbòlica en la història de la literatura («Presentació. Llegir la catedral», p. 9-16), podem llegir-hi les quatre conferències del cicle. Des d'un punt de vista filològic, la més interessant és la del mateix Xavier Pla, que fa un estudi detallat del manuscrit de la novel·la i de les variants corresponents («Als orígens de *Josafat*. Breus reflexions a l'entorn d'un manuscrit inèdit de Prudenci Bertrana» (p. 101-124). Les altres tres són de Xavier Pérez sobre el component cinematogràfic del text i els seus trets «parafilms» («*Josafat*, un film encobert: el mite de la Bella i la Bèstia», p. 35-48); d'Emili Olcina, sobre els elements de novel·la gòtica del text («La por i el fantàstic. *Josafat* i el gòtic modernista», p. 49-62); i Laura Mercader, una lectura des de l'òptica feminista («De *Josafat* a *Femafat*. Una lectura de les dones-ficció o les dones en la ficció masculina», p. 63-78). Completen el volum dos textos inèdits que no provenen pròpiament del cicle de conferències que dona origen al llibre, però que el complementen perfectament: la conferència que Maria Barbal va pronunciar a la Institució de les Lletres Catalanes, també per celebrar el centenari de *Josafat* («Prudenci Bertrana: el desig de crear», p. 17-33) i un estudi de Glòria Granell a propòsit d'un guió cinematogràfic per a la novel·la que data de 1965 («*Joanot* d'Antoni Varés, guió cinematogràfic», p. 79-100). El llibre, val a dir-ho, està publicat «en record de Jordi Castellanos». [Nota del C. de R.]

POTTIER, Bernard (2012): *Images et modèles en Sémantique*. Paris: Honoré Champion Éditeur, 187 p.

El prestigiós lingüista Bernard Pottier, qui s'ha ocupat molt especialment de la realitat de l'àrea hispànica i ameríndia, amb especial atenció a la morfosintaxi i a la semàntica, tracta en aquesta obra d'alguns universals que afecten els comportaments dels parlants, a partir dels supòsits que planteja a *Représentations mentales et catégorisations linguistiques*, que aquí amplia i completa. El llibre es divideix en quatre apartats: el primer aborda la qüestió general de filosofia del llenguatge que relaciona llengua i pensament; s'endinsa en el problema complex de les operacions mentals que condueixen a la construcció

dels signes i de llurs sentits; en la interdependència en la memòria entre la *percepció*, el *saber* i el *voler*. El segon tracta de les imatges mentals i el sentit, amb especial atenció a les característiques, les afinitats, les imatges mentals, les formes i els esquemes de la significació. El tercer estudia la identificació del sentit, tot destriant-ne les classes i analitzant els universals conceptuals essencials; reflexiona sobre els components del sentit i els vuit constituents essencials de l'enunciat: les entitats, el procés, el temps, l'espai, la qualificació, la quantificació, les relacions i la modalització. El quart presenta els diversos models semàntics i les cinc àrees en què s'inclouen: l'existencial, l'espacial, la temporal, la nocional i la modal. L'obra es clou amb una expressament breu i molt específica orientació bibliogràfica, un índex de persones citades i un altre de termes i de conceptes. [Nota del C. de R.]

REMUTH, Wolfgang / WINKELMANN, Otto (2013): *Praktische Grammatik der portugiesischen Sprache*. Gottfried Egert Verlag, 603 p.

Com bé diu el títol, es tracta d'una gramàtica pràctica, dedicada a l'ensenyament dels estudiants de Lusitanística. També, però, és un manual per a qualsevol persona culta de llengua alemanya interessada en el coneixement del portuguès. L'obra és completíssima i va des de les beceroles fins a la sintaxi, el lèxic i la formació de mots i duu uns índexs fets amb perfecció germànica. [Nota del C. de R.]

TIMOTIN, Emanuela / Ștefan COLCERIU (eds.) (2012): *De ce am devenit lingvist? Omagiu academicianului Marius Sala*. Bucarest: Univers Enciclopedic Gold, 398 p.

Per celebrar el 80è aniversari del lingüista romanès Marius Sala se li ha dedicat aquest volum amb un contingut ben original: 60 col·laboradors han estat cridats a redactar un text que respongui al títol «per què he esdevingut lingüista?», i les seves respostes han omplert un volum de gairebé 400 pàgines. A partir d'aquesta pregunta genèrica, els col·laboradors han elaborat les seves contribucions. Algunes senzillament no duen títol, entenen-se que responen a aquest títol genèric; altres han reproduït el títol proposat, ja sigui en romanès o traduït a altres llengües. I moltes altres duen un títol específic; algunes, com les de Maria Iliescu, Fernando Sánchez Miret o Roger Wright, incloent-hi el mot *romanista*. Com és natural, la majoria de col·laboradors del volum són romanesos o d'origen romanès; però també hi ha una nodrida representació d'altres nacionalitats europees, romanistes que han tingut alguna relació amb l'homenatjat i amb el món romanès. El romanès és també la llengua predominant del volum; amb tot, hi trobem contribucions en altres llengües romàniques (francès, espanyol i italià, en ordre decreixent).

Diversos col·laboradors confessen que mai no s'havien plantejat, o bé no tan directament, aquesta pregunta. Les respostes són ben interessants perquè ens mostren com són de diversos els camins que menen algú cap a la lingüística: des de les persones que han nascut en una família amb inquietuds culturals als qui han nascut en altres entorns totalment aliens a la cultura; des dels que s'han criat en un ambient multilingüe i creuen que això ha afavorit el seu interès per la lingüística, als que han viscut la seva infància en un total monolingüisme. Alguns col·laboradors van manifestar el seu interès per les llengües des de petits; altres han arribat a la lingüística gairebé per casualitat després de seguir altres interessos. Ens trobem amb situacions molt diverses: des de les circumstàncies que han fet difícil la dedicació a la ciència entre els col·laboradors de més edat, molts nascuts en el període a l'entorn de la Guerra Mundial, fins a persones més joves que ja han pogut gaudir d'un avantatge tan recent com el programa Erasmus. I, sobretot, aquest exercici autobiogràfic ens permet fer-nos una imatge de la personalitat de cadascun dels col·laboradors. Així com ara s'editen i publiquen documents significatius per a la història de la lingüística (vegeu, per exemple, la publicació de la correspondència de l'ALPI, ressenyada en la nostra revista (*ER*, XXXIV: 581-587), aquest volum serà d'aquí a uns anys un document significatiu per als qui vulguin treballar sobre la història de la lingüística romànica en la segona meitat del segle xx. [Nota del C. de R.]